FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIEGBERT ALBER

fremsat den 18. maj 1999 *

A — Indledning

1. Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse, der er indgivet af Arbeidsrechtbank Brugge, afdeling Ostende, vedrører fortolkningen af artikel 46b, stk. 2, sammenholdt med artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet [1], i forbindelse med beregningen af en belgisk alderspension for en arbejdstager.

2. Sagsøgeren i hovedsagen (herefter »sagsøgeren«) modtager en tysk pension for beskæftigelsesperioder tilbagelagt i årene fra 1938 til 1945. Efter at den tyske pension var blevet anerkendt af den kompetente tyske institution, blev der foretaget en ny beregning af den belgiske pension af den kompetente belgiske institution.

3. De relevante belgiske bestemmelser [2] indeholder en såkaldt »krigsformodningsregel«, der går ud på, at en arbejdstager, der kan bevise, at han i perioden fra 1938 til 1945 har haft regelmæssigt arbejde og i den forbindelse i mindst ét år har indbetalt de dertil hørende socialforsikringsbidrag, i den øvrige del af den nævnte periode anses for at have indbetalt bidrag svarende til en regelmæssig hovedbeskæftigelse. Denne formodning afkræftes ved beskæftigelses-

* Originalsprog: tysk.

1 — Konsolideret udgave af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14.6.1971 (EFT 1992 C 325, s. 1 ff.).

2 — Der er tale om artikel 32b, stk. 5, i kongelig anordning af 21.12.1967, som ændret ved kongelig anordning af 5.4.1976, *Moniteur belge* af 8.4.1976 (artikel 32b er ganske vist blevet ophævet ved artikel 50 i kongelig anordning af 4.12.1990, men for pensioner, der rent faktisk er blevet udbetalt for første gang forud for den 1.6.1991 — som i den foreliggende sag — er det blevet bestemt, at artiklen fortsat finder anvendelse). Artikel 32b, stk. 5, har følgende ordlyd: »De werknemer welke in die hoedanigheid een arbeid heeft uitgeoefend tijdens de periode begrepen tussen 1 januari 1938 en 1 januari 1945 en waarvoor een storting werd verricht waarvan het bedrag het in het tweede lid genoemd jaarbedrag bereikt, wordt geacht voldoende stortingen verricht te hebben, opdat een gewoonlijke en hoofdzakelijke tewerkstelling bewezen zou zijn gedurende de ganse periode begrepen tussen de datum waarop de bewezen tewerkstelling een einde nam en 1 januari 1946.«
»Le travailleur salarié qui a exercé une occupation en cette qualité, pendant la période comprise entre le 1er janvier 1938 et le 1er janvier 1945 et pour laquelle un versement a été effectué dont le montant atteint le montant annuel cité à l'alinéa deux, est censé avoir effectué des versements suffisants pour qu'une occupation habituelle et en ordre principal soit prouvée pendant toute la période comprise entre la date à laquelle l'occupation prouvée a pris fin et le 1er janvier 1946.«
(O.a.: Der henvises til den danske oversættelse i dommens præmis 8).

perioder, for hvilke den berettigede kan kræve pensionsydelser, bl.a. fra en udenlandsk pensionsordning [3]. Fortolkningsspørgsmålet i denne sag er, om disse regler udgør en nedsættelsesbestemmelse i forordning nr. 1408/71's forstand.

4. Den foreliggende sag vedrører følgende tvist: Sagsøgeren anmoder om, at der ved beregningen af hans »nationale« belgiske pension forholdsmæssigt tages hensyn til årene 1943 og 1944. Sagsøgte i hovedsagen, Rijksdienst voor Pensioenen (herefter »sagsøgte«), har afslået dette, idet det findes bevist, at sagsøgeren i dette tidsrum arbejdede i Tyskland.

5. Sagsøgeren, der er født den 11. august 1924, ansøgte den 22. september 1988 om at modtage pension fra den 1. september 1989, dvs. fra måneden efter sit fyldte 65. år. I ansøgningen oplyste sagsøgeren, at han havde arbejdet i Tyskland fra slutningen af marts måned 1943 til begyndelsen af maj måned 1945. Han arbejdede for Siemens, først i Nürnberg og senere i nærheden af Dresden.

6. Ved en foreløbig afgørelse af *6. marts 1989* tildelte den kompetente belgiske institution sagsøgeren en pension beregnet efter en brøk på 42/45. Ved afgørelse af *29. januar 1990* tildelte den kompetente tyske institution, Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz, sagsøgeren en pension for en beskæftigelsesperiode i 8 måneder, dvs. for den periode, han havde været beskæftiget i Nürnberg, idet der blev set bort fra den periode, han havde arbejdet på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område. Den *20. april 1990* traf den kompetente belgiske myndighed endelig afgørelse i sagen, hvorved sagsøgeren tilkendtes en pension på grundlag af en brøk på 41/45.

7. Efter den tyske forening i 1990 indgav sagsøgeren en anmodning om genoptagelse af sin sag med henblik på også at få tildelt pension for sine forsikringsperioder på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område. Ved afgørelse af *19. juni 1995* tildelte den kompetente tyske institution ham en tysk pension på 903,12 DEM med virkning fra den 1. januar 1995 beregnet på grundlag af en beskæftigelsesperiode på 29 måneder (26 måneders beskæftigelse fra den 30.3.1943 til den 30.4.1945 samt et fast tillæg på tre måneder).

8. Efter at den kompetente tyske institution havde foretaget ny beregning, foretog den kompetente belgiske institution ligeledes en

3 — Jf. artikel 32b, stk. 6, der har følgende ordlyd:
»Het vermoeden voorzien in de twee voorgaande leden is slechts weerlegd voor de perioden van tewerkstelling waarvoor belanghebbende aanspraak kan maken op een pensioen krachtens een andere Belgische pensioenregeling, met uitzondering van die voor de zelfstandigen, of van een regeling van een vreemd land. Het is eveneens weerlegd wanneer de betrokkene een tewerkstelling bewijst als mijnwerker, zeeman of zeevisser.«
»La présomption prévue dans les deux alinéas précédents n'est renversée que pour les périodes d'occupation pour lesquelles l'intéressé peut prétendre une pension en vertu d'un autre régime belge, à l'exclusion de celui des travailleurs indépendants, ou d'un régime d'un pays étranger. Elle est également renversée lorsque l'intéressé prouve une occupation en qualité d'ouvrier mineur, de marin ou de pêcheur.«
(O.a.: Der henvises til den danske oversættelse i dommens præmis 8).

ny beregning. Ved afgørelse af *26. juli 1995*, som blev meddelt sagsøgeren den 4. august 1995, tildeltes sagsøgeren med virkning fra den 1. januar 1995 en pension på grundlag af en brøk, nu kun var på 40/45. Sagsøgeren anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse.

9. Den forelæggende ret har stillet følgende præjudicielle spørgsmål:

»Artikel 32b, stk. 5, i koninklijk besluit tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (kongelig anordning af 21.12.1967 om de almindelige bestemmelser om alders- og efterladtepension til arbejdstagere) indeholder følgende bestemmelse: 'En arbejdstager, som har været beskæftiget som sådan i perioden mellem den 1. januar 1938 og den 1. januar 1945, og for hvem der er foretaget en indbetaling, der mindst udgør det i stk. 2 fastsatte årlige beløb, anses for at have foretaget indbetalinger af en sådan størrelse, at vedkommende har godtgjort at have haft en regelmæssig hovedbeskæftigelse i hele perioden mellem det tidspunkt, hvor den godtgjorte beskæftigelse ophørte, og den 1. januar 1946.'

I artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning af 21. december 1967 bestemmes: 'Formodningen i henhold til stk. 4 og 5 anses kun for afkræftet for så vidt angår perioder, for hvilke vedkommende har krav på en pension i henhold til en anden belgisk pensionsordning, bortset fra ordningen for selvstændige, eller en udenlandsk ordning.'

Er en bestemmelse som bestemmelsen i artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning af 21. december 1967 en bestemmelse i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald af ydelser, som ikke finder anvendelse på en ydelse, der beregnes i henhold til artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), jf. artikel 46b, stk. 2, i forordning nr. 1408/71?«

10. Sagsøgte og Kommissionen har afgivet indlæg i sagen. Jeg vender tilbage til deres argumentation i forbindelse med min stillingtagen til retsspørgsmålene i sagen.

B — Stillingtagen

11. Den *forelæggende ret* lægger til grund, at parterne er enige om opgørelsen af de forsikringsperioder, der skal tages i betragtning for så vidt angår sagsøgerens belgiske pension, hvis sagsøgeren ikke havde kunnet modtage pension fra Tyskland. Ligesom i den foreløbige afgørelse af 6. marts 1989 skulle der da også tages hensyn til årene fra 1942 til 1945 dels på grundlag af pensionsbidrag, og dels på grundlag af den såkaldte

»krigsformodningsregel« efter artikel 32b, stk. 5, i den kongelige anordning af 21. december 1967[4]. Efter den samme anordnings artikel 32b, stk. 6, kan formodningen kun anses for afkræftet for så vidt angår beskæftigelsesperioder, for hvilke den pågældende har krav på pension efter anden belgisk pensionsordning — bortset fra ordningen for selvstændige — eller en udenlandsk ordning.

12. Den forelæggende ret har henvist til, at Domstolen i flere tilfælde i forbindelse med artikel 46, stk. 1, første afsnit, i forordning nr. 1408/71, i den affattelse, der var gældende før den 1. juni 1992[5], har fastslået, at der i henhold til forordningens artikel 12, stk. 2, skal ses bort fra eksterne nationale antikumulationsregler i forbindelse med ydelser af samme art. Efter den nationale rets opfattelse betyder dette, at pensionsbeløbet skal beregnes i overensstemmelse med den pensionsret, der følger af national ret, *som om* den berørte ikke modtog pension fra en anden medlemsstat. Det må følge heraf, at enhver bestemmelse, der indebærer, at man ved pensionsberegningen skal tage hensyn til en pension, som den pågældende modtager i henhold til en ordning i en anden medlemsstat, udgør en ekstern national antikumulationsregel. Herefter vil artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning om de almindelige bestemmelser om alders- og efterladtepension til arbejdstagere skulle betragtes som en *ekstern national antikumulationsregel.*

13. I så fald må resultatet i henhold til artikel 46b, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 være, at artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning ikke kan anvendes ved beregning af ydelser efter artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71.

14. Den forelæggende ret har imidlertid henledt opmærksomheden på, at Arbeitshof Gent allerede har tilsluttet sig sagsøgtes fortolkning, hvorefter bestemmelsen om afkræftelse af krigsformodningsreglen i de tilfælde, hvor den pågældende modtager pension efter reglerne i en anden medlemsstat, ikke udgør en antikumulationsregel.

15. Efter først at have redegjort for de relevante bestemmelsers tidsmæssige anvendelsesområde, har *sagsøgte* redegjort for bestemmelsernes indhold og formål. Ved at fastsætte krigsformodningsreglen har den belgiske lovgiver villet forhindre, at arbejdstagere, der på grund af hændelserne under den Anden Verdenskrig måtte afbryde deres beskæftigelse og dermed indbetalingerne til deres sociale forsikringsordning, kom til at lide under denne afbrydelse ved pensionsberegningen. Formodningsreglen, der er opstillet med henblik herpå, kan dog afkræftes. Således afkræftes formodningen efter artikel 32b, stk. 6, for så vidt angår perioder, i hvilke den berettigede har krav på pension fra en anden belgisk eller en udenlandsk pensions-

4 — Jf. ovenfor i fodnote 2.
5 — EFT 1983 L 230.

ordning. Det var lovgivers hensigt med bestemmelsen, at udbetaling af dobbelt pension for den samme periode skulle undgås. Det havde ingen betydning, af hvilke grunde en arbejdstager havde måttet afbryde sin beskæftigelse, og af hvilke grunde han på anden måde måtte have opnået pensionsrettigheder.

16. Allerede før de omhandlede bestemmelser trådte i kraft, havde lovgivningen et tilsvarende indhold. Både i henhold til den tidligere og den senere lovgivning gik reglerne ud på at anerkende beskæftigelsesperioder, der ikke kunne bevises.

17. Artikel 32b omhandler de krav, der skal være opfyldt, for at en arbejdstager har ret til en ydelse, nærmere bestemt om den måde, på hvilken der kan føres bevis for, at den pågældende har haft en beskæftigelse, som vil kunne begrunde et pensionskrav, og om mulighederne for anerkendelse af beskæftigelsesperioder, der ikke kan bevises. Kompetencen til at fastlægge kravene for, hvordan bevis for en beskæftigelsesperiode kan føres, ligger alene hos den belgiske lovgiver. I og med, at det bestemmes, at pensionsrettigheder kun kan indrømmes for så vidt angår perioder, for hvilke der ikke allerede består et pensionskrav efter en anden belgisk eller udenlandsk ordning, har lovgiveren ikke indført en antikumulationsregel.

18. Det følger ikke af de nævnte bestemmelser, at et »bevist år« [6] ikke kan anerkendes på grund af et udenlandsk pensionskrav, men derimod, at den udenlandske pension forhindrer, at et år, der ikke kan bevises, anerkendes som en beskæftigelsesperiode. Med henblik på en pension i artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i)'s forstand, som alene skal beregnes efter belgiske regler, kan der derfor ikke ske en ligestilling af perioder, for hvilke der er tilkendt tysk pension. Da der ikke er tale om sammenlægning af ydelser af samme art efter to medlemsstaters lovgivning, finder artikel 46b i forordning nr. 1408/71 heller ikke anvendelse.

19. Sagsøgte har foreslået, at det præjudicielle spørgsmål besvares som følger:

En bestemmelse som artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning af 21. december 1967 udgør ikke en bestemmelse i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald af ydelser i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 46b, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1408/71.

20. *Kommissionen* har for det første anført, at de omtvistede pensionsydelser utvivlsomt udgør ydelser af samme art i forordning nr. 1408/71's forstand. Kommissionen konkluderer på grundlag af en sammenligning af de relevante bestemmelser i deres affattelse henholdsvis før og efter den 1. juli 1992, at »bestemmelser om

6 — Année prouvée.

nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald« ikke efter nogen af forordningens affattelser kan komme til anvendelse ved beregningen af en pension efter den belgiske ordning. Ifølge Kommissionen er spørgsmålet herefter alene, om artikel 32b, stk. 5 og 6, i den kongelige anordning af 21. december 1967 [7] udgør en antikumulationsregel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 46b i forordning nr. 1408/71.

21. Kommissionen har til brug for besvarelsen af dette spørgsmål foretaget en nærmere gennemgang af Romano-sagen [8] og Conti-sagen [9]. I disse sager blev fiktive forsikringsår [10] og et supplement [11] nedsat i et omfang svarende til de faktiske beskæftigelsesår i henhold til en anden ordning eller svarende til et pensionskrav, som var erhvervet under sådanne omstændigheder. Domstolen kvalificerede disse beregningsregler som antikumulationsregler i forordning nr. 1408/71's forstand. Ifølge Kommissionen kan denne vurdering ikke uden videre overføres på den foreliggende sag. I henhold til den her omtvistede regel tildeles der ikke fiktive år i den forstand, at der medregnes perioder, der ikke er tilknyttet nogen »bestemt periode« [12]. Tværtimod er der tale om en formodning for, at den pågældende har haft en beskæftigelse i Belgien i en bestemt periode. Denne formodning kan afkræftes. I bund og grund er der tale om en bevisregel.

22. Kommissionen foreslår følgende besvarelse af det præjudicielle spørgsmål:

Bestemmelser som dem, der er indeholdt i artikel 32, stk. 6, i kongelig anordning af 21. december 1967, er ikke bestemmelser i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 46b, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, der ikke må anvendes ved beregning af en ydelse efter artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i).

Bedømmelse

23. Det følger af artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71, at den kompetente institution først skal foretage en beregning af størrelsen af den ydelse, som skulle udredes i henhold til de for institutionen gældende bestemmelser. I

7 — Jf. ovenfor i fodnote 2 og 3.
8 — Dom af 4.6.1985, sag 58/84, Sml. s. 1679.
9 — Dom af 22.10.1998, sag C-143/97, Sml. I, s. 6365.
10 — Jf. for så vidt angår Romano-sagen ovenfor i fodnote 8.
11 — Jf. for så vidt angår Conti-sagen ovenfor i fodnote 9.
12 — Période déterminée.

denne henseende finder bestemmelserne i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i henhold til forordningens artikel 46b, stk. 2, kun anvendelse på visse ganske bestemte betingelser, som klart er fastlagt i stk. 2, litra a) og b) [13], men som ikke er opfyldt i den foreliggende sag.

24. På denne baggrund er det udgangspunktet, at bestemmelser om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald i forordning nr. 1408/71's forstand ikke kan finde anvendelse ved beregningen af den belgiske pension. Dermed afhænger det i det hele af, om medlemsstatens bestemmelse om, at den såkaldte krigsformodningsregel kan afkræftes, såfremt der føres bevis for forsikringsperioder, som udløser en ret til pension fra en anden indenlandsk eller en udenlandsk ordning, skal betragtes som en bestemmelse om nedsættelse.

25. I Conti-dommen af 22. oktober 1998 [14] gav Domstolen følgende definition af en bestemmelse om nedsættelse:

»En national regel må kvalificeres som en bestemmelse om nedsættelse, når den beregning, den fastlægger, har til virkning, at det pensionsbeløb, den pågældende har krav på som følge af, at han har krav på en ydelse i en anden medlemsstat, nedsættes« [15].

26. I den foreliggende sag skal det dog først undersøges, i hvilket omfang den pågældende har »krav« på en pension. I første omgang skal der derfor tages stilling til betingelserne for at opnå retten, før der i anden omgang tages stilling til, om der kan foretages en eventuel nedsættelse, som omhandlet i definitionen.

27. Det fremgår ganske vist af de faktiske omstændigheder i hovedsagen, at sagsøgeren først fik tildelt en belgisk pension — og endog fik den udbetalt i adskillige år — som blev nedsat under hensyn til den tyske pension, han senere modtog. Såfremt forholdet bedømmes ud fra resultatet, kan de faktiske omstændigheder i sagen ved første øjekast henføres under definitionen af en »bestemmelse om nedsættelse«. Man må dog ikke se bort fra, at den kronologiske rækkefølge er en nødvendig konsekvens af den politiske udvikling i forbindelse med Tysklands forening. Denne rækkefølge er uden forbindelse med strukturen i de bestemmelser, som danner grundlag for beregningen af pensionen. Med henblik på at foretage en korrekt vurdering af disse bestemmelser må man stille det berettigede spørgsmål, hvorledes pensionen skulle have været beregnet, hvis en ret til pension svarende til samtlige de beskæftigelsesperioder, som var tilbagelagt i Tyskland,

13 — »... såfremt det drejer sig om:
a) en ydelse, hvis størrelse er uafhængig af længden af de tilbagelagte forsikrings- eller bopælsperioder, og som er anført i bilag IV, afsnit D,
eller
b) en ydelse, hvis størrelse fastsættes på grundlag af en fiktiv periode, der anses for at være tilbagelagt mellem tidspunktet for forsikringsbegivenhedens indtræden og et senere tidspunkt...«

14 — Sag C-143/97, jf. ovenfor i fodnote 9.

15 — Samme dom, præmis 25, jf. ovenfor i fodnote 9.

allerede havde været anerkendt på det tidspunkt, ansøgningen blev indgivet.

28. Der er formentlig ingen tvivl om, at man i dette tilfælde fra starten ikke kun ville have taget de otte måneders beskæftigelse i Nürnberg, men også de 29 måneders beskæftigelse, der var anerkendt af den tyske pensionsforsikringsordning, i betragtning, således at krigsformodningsreglen efter den belgiske bestemmelse ikke ville være kommet til anvendelse for disse tidsrum. Dermed ville man fra og med den første pension, der blev tilkendt i Belgien, alene have lagt en brøk på 40/45 til grund, og der ville ikke have været tale om nogen nedsættelse, end ikke rent matematisk af et resultat, der var opnået ved beregningen af beløbet for den først tildelte pension.

29. For så vidt som fastsættelsen af et pensionsbeløb altid forudsætter, at der også skal foretages en beregning, må det nøje sikres, at det pensionsbeløb, som efter sammenligning er mindre, ikke blot følger af anvendelsen af en ren beregningsregel, idet Domstolen i Conti-dommen klart udtalte:

»Det skal understreges, at det ikke er muligt at undtage de nationale bestemmelser om nedsættelse fra de betingelser og begrænsninger for deres anvendelse, som er fastsat i forordning nr. 1408/71 ved at kvalificere dem som beregningsklausuler« [16].

30. I den foreliggende sag kan der ses bort fra denne risiko, idet krigsformodningsreglen finder anvendelse på et tidligere stadium end den egentlige pensionsberegning. Tildeling af pension foretages på grundlag af konstateringen af samtlige relevante perioder i henhold til bestemmelserne i pensionsforsikringen, dvs. de beskæftigelsesperioder, som medfører tvungent medlemskab af den sociale forsikring, eller hermed sidestillede perioder [17]. Det er på dette stadium, at krigsformodningsreglen i henhold til de belgiske bestemmelser finder anvendelse. Såfremt arbejdstageren ikke formår at føre det fulde bevis for, at han har tilbagelagt en relevant beskæftigelsesperiode i henhold til bestemmelserne i pensionsforsikringen for krigsårene, hvilket kan skyldes forskellige forhold af såvel faktisk som administrativ art, formodes det — blot der foreligger en kort beskæftigelsesperiode — at arbejdstageren i alle krigsårene udøvede en beskæftigelse, som medførte et tvungent medlemskab af den sociale forsikringsordning.

31. Dette arrangement til fordel for arbejdstageren, der er begrundet i et ønske om at fastsætte et i videst muligt omfang uafbrudt forsikringsforløb, og skyldes de vanskelige forhold under krigen, har ingen berettigelse, såfremt det kan bevises, at arbejdstageren har tilbagelagt relevante beskæftigelsesperioder i henhold til inden-

16 — Samme dom, præmis 24.

17 — Det kan f.eks. være perioder med sygdom, uarbejdsdygtighed eller arbejdsløshed.

landske eller udenlandske bestemmelser om pensionsforsikring, der også rent faktisk kan danne grundlag for et krav på pension.

32. Ser man isoleret på det sidstnævnte kriterium — om, at der skal foreligge et pensionskrav — som helt utvivlsomt er blevet indført til fordel for arbejdstagerne, kan det for så vidt misforstås, da det på baggrund heraf kunne konkluderes, at en eventuel pensionsydelse fra en udenlandsk ordning fradrages i pensionen fra den indenlandske ordning. Denne argumentation bør dog ikke tilsløre, at krigsformodningsreglen systematisk finder anvendelse på det tidspunkt, hvor pensionskravet fastslås. Den belgiske lovgiver har — ved opstillingen af det kvalitative kriterium om »pensionsgivende beskæftigelsesperioder« — som gyldig dokumentation for beskæftigelsesperioder kun accepteret de perioder, der reelt medregnes til fordel for arbejdstageren i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i pensionsbestemmelserne.

33. På denne baggrund skal krigsformodningsreglen betragtes som en bevisregel, der er indført på baggrund af de konkrete forhold under krigen, med henblik på at godtgøre de relevante perioder i henhold til pensionsbestemmelserne, idet denne formodning dog ikke finder anvendelse, når der på anden måde er ført bevis for de perioder, der skal medregnes i henhold til bestemmelserne om pensionsforsikring. Kvalifikationen af krigsformodningsreglen som bevisregel anfægtes i princippet ikke af, at den belgiske pension, som det er tilfældet i hovedsagen, faktisk senere nedsættes på grundlag af de reelle og politiske forhold i Tyskland.

34. Med hensyn til Domstolens definition af en bestemmelse om nedsættelse — som omtalt ovenfor i punkt 25 — bemærkes, at ordningen med krigsformodningsreglen og afkræftelsen heraf finder anvendelse på det tidspunkt, hvor det skal afgøres, om betingelserne for at tilkende pension er opfyldt.

35. Til støtte for dette synspunkt bemærkes, at strukturen i de belgiske pensionsregler, som gav anledning til Romano-sagen [18], Di Crescenzo og Casagrande-sagen [19] samt Conti-sagen [20], og som Domstolen anså for at være bestemmelser om nedsættelse, er fundamentalt forskellig fra de bestemmelser, den foreliggende sag angår. I de tre nævnte sager var der tale om en fast forhøjelse af en pension, der var erhvervet gennem beviste beskæftigelsesperioder — enten som fiktive år eller som supplement — således at der kunne udbetales en pensionsydelse svarende til et fuldt beskæftigelsesforløb. Derimod vedrører den foreliggende sag den bevismæssige »udfyldning« af ganske bestemte tidsrum.

36. Også formålene med bestemmelserne er vidt forskellige. Mens de bestemmelser, der blev taget stilling til i de tre domme [21], udgjorde en slags »kompensation«, som var begrundet i den pågældende persons forhold og det udførte arbejde (minimum

18 — Jf. ovenfor i fodnote 8.

19 — Dom af 11.6.1992, forenede sager C-90/91 og C-91/91, Sml. I, s. 3851.

20 — Jf. ovenfor i fodnote 9.

21 — Romano-sagen, jf. ovenfor i fodnote 8, Di Crescenzo og Casagrande-sagen, jf. ovenfor i fodnote 19, og Conti-sagen, jf. ovenfor i fodnote 9.

25 års beskæftigelse i minerne), er der her tale om — via en bevisregel — at mindske problemerne hidrørende fra de vanskelige sociale og politiske forhold i krigsårene dels hvad angår udøvelsen af en fast erhvervsmæssig beskæftigelse, dels hvad angår dokumentationen for en sådan beskæftigelse. De ovennævnte domme medfører således ikke, at den omhandlede nationale bestemmelse skal betegnes som en bestemmelse om nedsættelse i forordning nr. 1408/71's forstand.

Forslag til afgørelse

37. På baggrund af ovenstående foreslår jeg, at det præjudicielle spørgsmål besvares på følgende måde:

En bestemmelse som den, der er indeholdt i artikel 32b, stk. 6, i den kongelige anordning af 21. december 1967, hvorefter den såkaldte »krigsformodningsregel« (som indebærer en formodning om fortsat forsikringspligtig beskæftigelse under Anden Verdenskrig) afkræftes, for så vidt angår perioder, hvori der består et pensionskrav efter en ordning i en anden medlemsstat, udgør ikke en bestemmelse i en medlemsstats lovgivning om nedsættelse, midlertidig inddragelse eller bortfald, der — hvis den skulle betragtes som sådan — skulle tilsidesættes i overensstemmelse med artikel 46b, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1408/71 ved beregningen af en pension i henhold til forordningens artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i).